

Portald'Història

3. De *Generalísimo* a *Caudillo de España*. L'organització del bàndol insurrecte.

**LA GUERRA CIVIL ESPANYOLA
(1936 – 1939)**

Una insurrecció sense un projecte comú

JULIOL DE 1936

Aixecament militar contra la legitimitat republicana
“**Alzamiento Nacional**”

Gran **heterogeneïtat** de les forces que havien donat suport al cop d'Estat.

Manca d'un **projecte polític comú**, més enllà de l'anhel de liquidar la democràcia i el règim de llibertats de la República.

- Fracàs del cop d'Estat i inici d'una **Guerra Civil**.
- Mort de **José Calvo Sotelo** en l'atemptat del 12 de juliol, i empresonament de **José A. Primo de Rivera** en zona republicana (Alacant).
- Mort en accident del general **Sanjurjo** (21 de juliol a Estoril), que havia d'assumir el lideratge de la rebel·lió militar.

Militars, monàrquics alfonsins, carlistes, falangistes, republicans de dretes, sectors catòlics ... que tenien models d'Estat i idees d'Espanya molt diferents entre ells ...

Manca de lideratge polític del moviment de l'*Alzamiento Nacional*, que donà el protagonisme a l'**Exèrcit** i als seus generals.

La Junta Técnica del Estado

Es constituí a Burgos la **Junta de Defensa Nacional**, presidida pel gral. Miguel Cabanelles, i amb altres generals com Mola, Dávila o Saliquet. (24/07/1036)

A la *Junta* ben aviat hi destacà el **general Franco**, comandant de les tropes africanes, adornat de fets militars “heroics” i amb l’aval del **reconeixement de Mussolini i de Hitler**.

El 29 de setembre la *Junta de Defensa* va nomenar a Franco **Cap del Govern i Generalísimo de los Ejércitos**, “*mientras dure la guerra...*”.

La Casa del Cordón (Burgos) fou la seu de la Junta Técnica del Estado.

Franco, *Generalísimo* *de los Ejércitos*

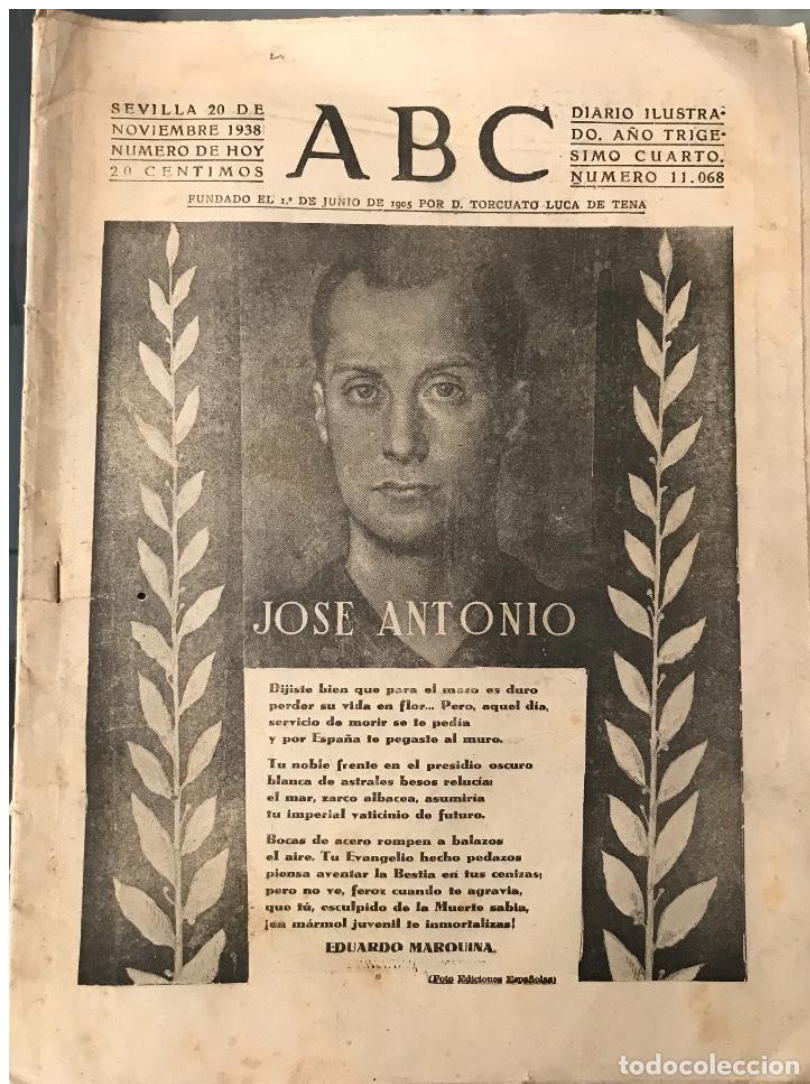
Francisco Franco Bahamonde
(El Ferrol, 1892 – Madrid, 1975)

Franco va declarar abolida la *Junta de Defensa* i creà la ***Junta Técnica del Estado***, amb seu a Valladolid i a Burgos. (29 de setembre de 1936).

El nou paper de Franco li atorgava de facto el **comandament absolut de la guerra** i la funció de **Cap de l'Estat** de la zona insurrecta.
(1 d'octubre de 1936)

Franco, Caudillo de España

La mort de **José Antonio Primo de Rivera** (novembre de 1936) a la presó d'Alacant, i del **general Emilio Mola** el juny de 1937 en accident d'aviació, facilità que Franco monopolitzés la direcció política i militar de l'*Alzamiento*.

Abril de 1937 – Franco va ordenar la fusió dels diferents partits i grups polítics que li donaven suport en la *Falange Tradicionalista y de las JONS*, liquidà els seus opositors i creà així el "Partit Únic", sota el model del feixisme mussolinià italià.

El gener de 1938 Franco creà el seu primer *Gobierno Nacional* a Burgos i es va autoproclamar *Caudillo* de España.

La FET y de las JONS

El nou “partit únic”, la **Falange Española Tradicionalista y de las Juntas de Ofensiva Nacional Sindicalista**, era el resultat de la fusió, essencialment, dels dos grups polítics més bel·ligerants i amb més projecció en el desenvolupament de la guerra, els **feixistes de la Falange Española**, i els **tradicionalistes carlins**, amb un ideari polític molt diferent.

Ambdues formacions s'unificaven ara forçosament, i el propi Franco n'assumia **el lideratge i la direcció política**.

Quedava clara l'absoluta **supeditació del Partit únic** a la persona de Franco.

La posició de l'Església catòlica

Mentrestant, la jerarquia eclesiàstica va redactar i publicar una *Pastoral* col·lectiva (1 de juliol de 1937) de suport a Franco, qualificant la guerra com a "*Cruzada*".

Iniciava la seva influència ideològica sobre el nou règim, amb el qual s'arribà a identificar, amb l'anomenat ideari del "*nacionalcatolicisme*".

La iniciativa de la Pastoral la va portar el cardenal Isidro Gomá, arquebisbe de Toledo, i amb el vistiplau del Papa Pius XI.

El primer Govern de Franco

Franco es reservà per a si mateix la Presidència del nou Govern, i va nomenar al **general Gómez-Jordana** vicepresident i ministre d'Exteriors. Destacaven també el **general Dávila** a Defensa o **Martínez Anido** a Ordre Públic, i sobretot el cunyat de Franco, **Ramón Serrano Suñer**, com a ministre de la Governació.

El nou Govern començà a legislar per liquidar l'ordenació republicana en els territoris sota el seu control militar, i imposar un **Estat corporatiu feixista** inspirat en el model italià.

Un exemple fou la primera "Ley Fundamental" del règim franquista, el **Fuero del Trabajo** (març del 38), gairebé una còpia literal de la *Carta del Lavoro* italiana, i que consagrava la **concepció feixista de l'economia** al servei de la pàtria.

